

Hvorledes Elleore blev et kongerige i Roskilde fjord

Holger Jacobæus, Peder Kylling og Frederik Barfod er blot få af de mange, som foruden løvejagten gjorde øen kendt og skikket til værdigheden

Kender De kongeriget Elleore? Hvis ikke er det tilgiveligt, men benyt så med det følgende lejligheden til at blive oplyst. Ellers går det Dem blot som den herre, der i »Blæksprutten« år-gang 1907 svarede: »Elleore, hvad, hvem er hun? Jaså, en ø«!

Et leksikons faktiske oplysninger lyder: »Ø i Roskilde fjord, ca. 4 km nord for Roskilde. Størrelse: 0,17 ha.« På et kort vil øens trekantede form være let genkendelig, og man kan måle sig til, at den må være ca. 200 m fra nord til syd og godt 300 m øst-vest.

Ved at blade i guldene annaler kan man finde frem til Elleores bevægede historie. Allerede Sakse nævner øen, men derpå er der et spring til Reformationen, da Elleore gik fra Roskilde-bispens til kongens eje. I 1661 fik staden København den, og i de følgende par hundrede år besøgte den af flere kendte mænd, bl. a. den lærde og botaniserende Ole Borch, som med sig havde bl. a. Holger Jacobæus, Niels Steensens efterfølger og den senere biskop Bircherod. En anden kendt deltager var Peder Kylling — »Urtekostens mester«, som spøgefugle kaldte ham. Han var evighedsstudent og blev af en kollega portrætteret således:

*Han bar ej dun
Men hans fasun
var baldet lang og maver.*

Ved at springe til 1830'erne møder vi den kendte historiker og politiker Frederik Barfod, som spiller en ikke ringe rolle i forbindelse med kongeriget Elleores etablering. Han foretog adskillige fodture i Roskildes omegn, og flere efterladte strofer kunne tyde på, at han ikke har været aldeles uvidende om øens eksistens.

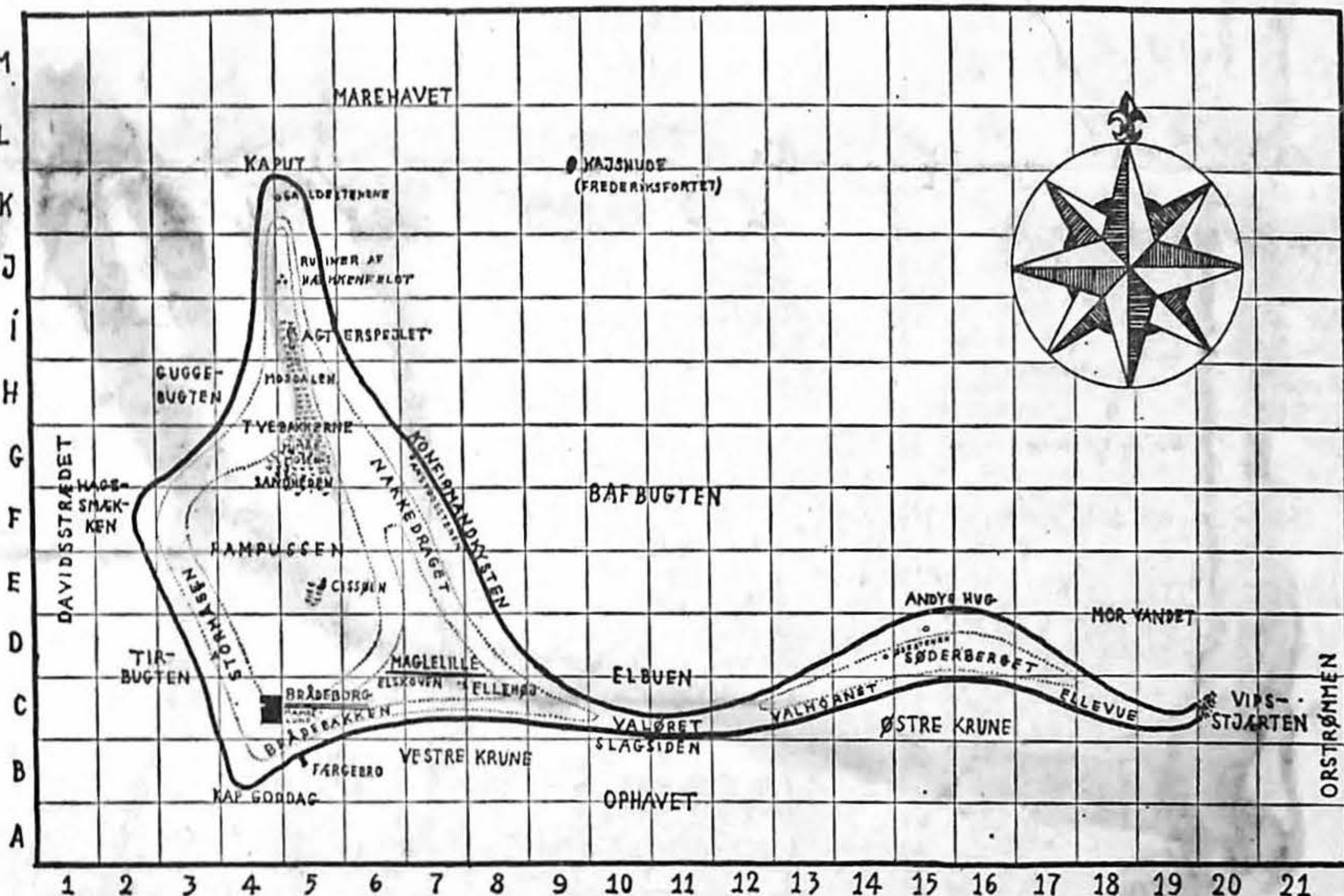
*Hisset est du Laura, hist på øen,
lys den grønnes, blå sig bølger søen,
men du smiler som den hvide alf —*

Samme Frederik Barfod er i øvrigt mindet gennem Elleores sidste frimærkeudgivelse. Det skete på nationaldagen den 17. februar i år, da det var 136 år siden, han foretog en fodtur til Møn og besteg Møns klint.

Endnu en historisk begivenhed skal nævnes for at komplettere billedet af Elleores stolte fortid. Den 29. januar 1854 overtog Christian Hansen af Sct. Jørgensbjerg Riisøen og de to i personalunion stående øer Ellørn og Svineholm. Allerede samme år overtager hestehandler Christian Mortensen af Roskilde imidlertid besiddelserne, og da han — formentlig i begyndelsen af 1860 — afgår ved døden, sidder hans kone, Maren Kirstine Mortensen, som enevældig dronning.

Der skete nu dette, at kirke- og undervisningsministeriet på Danmarks riges vegne mødte op og afkrævede hende en kongetiende, som skulle tilfalde Københavns Universitet. Dronning Kirstine var ikke til sinds at føje de høje herrer og indankede sagen for Hof- og Stadsretten, som imidlertid dømte hende til at erlægge om-talte tiende.

»Så appellerer jæ!«, sagde dron-

Fra »Bogen om Elleore« er hentet dette kort over kongedømmet i Roskilde fjord. Slottet »Brådeborg« på øens sydvestspids er siden fjernet og erstattet af skoleskibet »Løvejagten«.

ningen, og den 24. oktober 1866 afsagdes følgende dom:

»Efter de fremkomne oplysninger må det antages, at den i den indankede dom omhandlede ejendom, Riisøen, før den 1. januar 1856 i en lang tid udelukkende har været anvendt som græsningsjord, og det er overhovedet ikke oplyst, at den nogensinde før det nævnte tidspunkt har båret tiendepligtig jord, endsige svaret tiende.«

»Riisøen kan altså ikke være blevet tiendepligtig derved, at den efter den 1. januar 1856 er bleven opdyrket, og efter citantindens påstand vil universitetet derfor være at kjende uberettiget — til at oppebære kongetiende-afgift af Riisøen og bør derhos tilbagebetale citantinden de under sagen omhandlede 58 rdl. 72 sk.«

Således sejrede dronning Kirstine over de danske krav, og det var derfor ingen tilfældighed, at en kreds aflærere på Frederik Barfods skole i København med Elleores stolte traditioner in mente

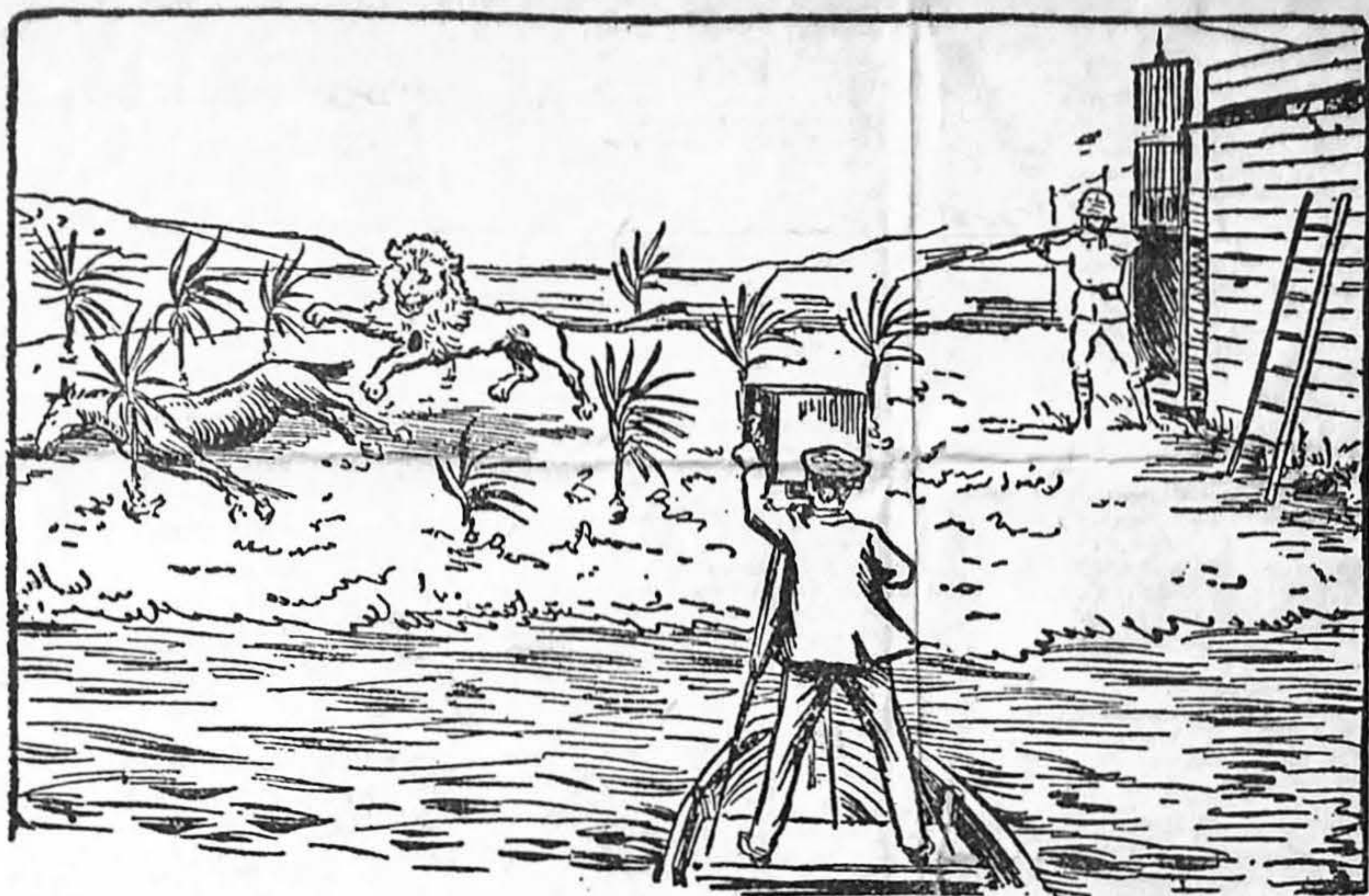
i 1944 købte øen. Den skulle benyttes som weekend- og sommeropholdssted for skolens elever, og kongedømmet er nu så etableret, at det utvivlsomt vil bestå i mange år.

Ombord på skoleskibet »Løvejagten« — som drives for indtægterne fra kongerigets fri- og julemærker — udfoldes et livligt leben af fribårne mænd, som ikke går af vejen for at genopfriske de dramatiske begivenheder, som gav skibet navn.

Men både løvejagten på Elleore og kongerigets frimærker vender

vi tilbage til i senere artikler.

—rich

Tegneren Ulk-Jensen leverede denne opfattelse af løvejagten til Politikens referat i 1907. Som man ser, sender storvildtjæger Larsen netop et velrettet skud, idet løven springer over hesten.

Sandheden om løvejagten på Elleore

Hvorledes justitsminister Alberti uden at ville det gjorde Ole Olsens filmskompagni verdensberømt ★ En skelsættende begivenhed i kongerigets historie

Løvejagten på Elleore 1907 — en historie, som er fortalt utallige gange og har givet anledning til megen opstandelse. Om et år er det 60 år siden, Ole Olsen skulle optage sin film, og for at være i god tid vil Bagsiden i den anledning give et overblik over begivenhederne. Vor kilde er »Bogen om Elleore«, som kongeriet i Roskilde fjord sælger til fordel for bl. a. skoleskibet »Løvejagten«.

Det berømte drama begyndte, da to løver torsdag den 15. august 1907 ankom til Roskilde station i nogle særlige kasser. Som det er løvers sædvane, brølede også disse nu og da, og dette ophidsede dels redaktionen af »Roskilde Dagblad«, dels frk. Gold, som var formand for den stedlige forening til

dyrenes beskyttelse. Af en samtidig er sidstnævnte karakteriseret som en dame, »der altid gerne blandede sig i noget, hun ikke vidste besked med«.

Foreningens landsformand blev alarmeret, og han henvendte sig straks til justitsminister Alberti med krav om, at der blev nedlagt forbud mod den anvendelse, Ole Olsen havde i tankerne mht. løverne.

Alberti — den kort efter så herostratisk berømte — lod heller ikke denne gang en lejlighed gå fra sig, til at vise sin magtfuldkommenhed, og snart rullede sager.

Tilladelsen

Samtidig havde imidlertid Roskildes løvejagtmodstandere henvendt sig til Lejre herredskontor, hvor det blev meddelt dem, at søgefogeden på Skt. Jørgensbjerg havde fået besked om ikke at tillade fotografierne at sejle ud til land, før Ole Olsen på herredskontoret havde forklaret, hvad der skulle foregå.

Da Ole Olsen næste dag talte med birkefuldmægtigen, spurgte han, om han ikke kunne skyde sine egne dyr på den øde ø. Ja, blot der ikke kom mennesker til skade, kunne fuldmægtigen ikke se, hvad det skulle kunne gøre, og da filmsdirektøren samtidig forsikrede, at der ikke vil ske dyremishandlinger, kunne han gå igen.

Næste dag, lørdag, skulle jagten og optagelsen foregå. Ole Olsen inviterede i den anledning journalister fra københavnerbladene til at overvære den, men det mærkelige skete, at de lørdag morgen på banegården i Roskilde i »Social Demokratens« kunne læse en førstehåndsskildring af løvejagten.

En herre, som underskrev sig »Ax« var mesteren for det i pressen ikke ukendte fænomen, og han udmalede i blomstrende vendinger, hvorledes de to løver efter en heftig og farlig kamp til slut måtte lade livet efter velrettede skud af d'herrer storvildtjægere Larsen og Petersen.

De distancerede journalister blev naturligvis oplyst om, at der var tale om en »and«, men ikke desto mindre kunne flere roskildensere forsikre dem om, at de med egne øjne havde overværet det frygtelige drama, og journalisternes sikkerhed ville være utvivlsom, såfremt de ikke hurtigst muligt fik sat en stopper for ugeringerne på Elleore.

Forberedelserne gik imidlertid deres gang. Roskildenserne, som sejlede forbi øen, troede knap deres egen øjne, for den lille holm, som før var så bar som en justitsministers isse, lå nu beklædt med en skov af palmer — for størstepartens vedkommende fremstillet af affald fra Vestre Kirkegård — og lante »eltræer« fra en københavnsk fortovsrestaurant. Den svajede for vinden og udsendte en eksotisk duft af terpentin.

Midt på øen stod et træmmebur, hvorpå fotografierne skulle placeres, og på hver side af det stod et bur med en løve. I baggrunden hævede gule sandbanker sig, så illusionen om et Sahara på Elleore var fuldkommen.

Jagten — næsten da

Hertil ankom nu et optog af underofficerer fra Hærens Skydeskole, som skulle være sikre på

hånden, at de med første skud ville ramme løverne, Ole Olsen himself samt fem filmmænd og desuden negeren William Thomsen fra Vestindien. Han var fundet på en beværtning på Vesterbro og skulle agere menneskeæder mellem pottplanterne.

Karavanen drog frem mellem viftepalmerne, da negeren fik øje på sporet efter to løver. Kameraerne snurrede, der skulle netop lukkes op for løveburene, da der fra fjorden lød et råb.

I stævnen af en lille motorbåd stod fuldmægtig Glarboe fra Lejre herredskontor, som oplyste, at han skulle tale med direktøren. En af de lokale fiskere bar ham på ryggen gennem det lave vand ind til øen, men fortalte siden, at han ville have ladet ham dumpe af, hvis han havde vidst, at Glarboe kom for meddele, at Alberti havde forbudt arrangementet.

Glarboe har siden fortalt, hvorledes Ole Olsen optog meddelelsen:

— Han blev meget arrig og forklarede, at det var en misforståelse. Løverne skulle ikke slippes

løs på andre dyr; meningen var, at der skulle laves flere optog, i et skulle hesten skydes, i et andet skulle løverne skydes. Han havde sat et meget stort og kostbart apparat i bevægelse, købt de dyre løver i Hamborg, der var ingen mening i at forbyde ham det, han ville foretage, osv.

Ole Olsen havde spurgt Glarboe, hvad det ville koste at overtræde forbudet, og da han ikke svarede, sagde Olsen:

— Ah, det kan vel ikke blive mere end en bøde.

Overtrædelsen

Ole Olsen var nemlig ikke bleg for at spille Alberti et puds. En af hans mænd henvendte sig til arbejdsmand Knudsen, som vogtede de to løver og spurgte, om han ville købe løverne mod at åbne for burene. Hverken Knudsen eller slagter Petersen fra Skt. Jørgensbjerg turde, men fisker Niels Christiansen var gjort af det rette stof. Han købte hele menageriet for 150 kr. og modtog straks efter 300 kr. for tilladelsen til at tage »levende billeder« af dyrene.

Mandag den 19. august fandt jagten så sted.

To fotografier tog plads i træskuret, en tredje sad i en båd, i buskene skjulte skytterne sig, og så åbnedes for den første løve.

Den gik slindrigt rundt, til den fik øje på gedekiddet. Med et slag af poten dræbte løven det og fortsatte med kiddet i flaben. Da den fik øje på hesten, slap den kiddet og satte i et spring. I samme øjeblik dræbte et skud hesten, og storvildtjægeren Viggo Larsen

dukkede frem og nedlagde løven. Straks efter lukkedes op for løve nr. 2, der også efter en træg start fik farten af hesten.

Den ramtes af kugler, men flygtede ned i strandkanten. Koldblodigt trak Viggo Larsen sit cigaretui frem, tændte en cigaret og lagde så an. Sekunder efter var sidste løve død.

Efterspil

Da begivenhederne på Elleore rygtedes i Roskilde, kom et par politifolk ud til øen. De fandt kun kadaverne af de døde dyr, og nu udbød en sand pressekrig, især mellem Albertis »Danebrog« og »Politikens«. Den første avis hævdede, der havde været tale om dyremishandlinger, mens den sidste tog mere humoristisk på det skete.

Alberti rasede. Det var uheld, at nogen vovede at overtræde hans forbud, og Ole Olsen fik som et første repræssalie frataget sin bevilling til »Biografteatret« i Vimmelskafte. I den følgende tid blev de implicerede afhørt, men efterhånden gik det op for myndighederne, at der ikke var meget kød på historien. Både under- og overret frifandt Ole Olsen; den sidste dom faldt i øvrigt, da Alberti var taget i forvaring for sine gerninger.

Filmen om løvejagten blev nu vist herhjemme, men i virkeligheden var Ole Olsen ikke så ked af al ståhejen. Som han sagde til censor Levin, da filmen blev frigivet i Danmark:

— Jeg skal sige Dem, hr. Levin. Alberti gjorde mig jo dog, uden at ville det, den tjeneste, at løvejagten blev omtalt i mange udenlandske blade. Det var i virkeligheden løvejagten, der banede firmaet (Nordisk Film) vej til verdensmarkedet i de kommende år.

-rich

Sjællands Tidende

Lørdag den 23. april 1966

Filatelistisk nam-nam fra kongeriget Elleore

Tredje og sidste artikel om monarkiet i Roskilde fjord

I en tidligere artikel har Bagsiden omtalt kongeriget Elleores glørværdige fortid. I denne skal redegøres for den side af rigets dagligdag, som omfatter frimærkeudgivelse, thi kongerigets nationaløkonomi er i højeste grad baseret på de elliske frimærker.

Kongeriget oprettedes som omtalt i 1944, men først i 1947 blev de første frimærker udgivet. De var trykt med gummistempler på crownruller — ethvert lands første udgaver har betjent sig af slig primitiv teknik. Disse mærker er i dag meget sjældne, både fordi oplagene var meget små, og fordi de var håndgjorte, men desuden fordi de kun var beregnet for en snæver kreds.

Fra 1953 gik man over til bogtrykte mærker, men først, da udlandet — herunder Danmark — efter en del presseomtale i 1961—62 fik øjnene op for det lille rige i

Roskilde fjord og dets frimærker, stormede samlerne til, og oplagene måtte sættes i vejret.

Det er da også en ganske enestående service, Elleore yder samlerne af rigets frimærker. Selv østlandene kan ikke være med her. Har Elleores generalpostdirektion besluttet, at en serie frimærker bør forsynes med fejltryk, trykkes disse sammen med serien. Derved undgår samlerne at få grimme huller i samlingerne.

Helt epokegørende var det, da der den 17. februar i år — på Elleores nationaldag — udsendtes en serie til minde om 136 årsdagen for Frederik Barfods fodtur til — og bestigningen af Møns klint. Denne serie blev udgivet i to typer — den ene med fotokliché og den anden med stregkliché; men for at samlerne ikke med besvær og lup selv skulle til at finde frem til typebestemmelsen, blev serien påtrykt »Type I« og »Type II«. Dermed var ingen tvivl mulig, og

Elleores generalpostdirektion har da også siden høstet megen anerkendelse for initiativet.

Enhver kan ved at henvende sig til Ellisk filatelisk Interessekontor, afd. for Skandinavien, Tvedvangen 35, Herlev, få tilsendt et katalog over de udgivne fri- og julemærker. De sælges til pålydende, d.v.s. de elliske møntsorter kan uden videre omsættes til dansk mønt.

1 hvid er således 1/10 dansk øre, 1 mark er 330 hvid, 1 af disse er 340 hvid, 1 daler er 2000 hvid og 1 stakat er 20.000 hvid.

Interessen for Elleores mærker ytrer sig i velkomne kontanter, og indtægterne går til driften af skoleskibet »Løvejagten«. Det blev anskaffet for nogle år siden, da fredningsmyndighederne krævede, at ellernes slot, som lå midt i riget, skulle fjernes. Det lå ikke de lovbevalde 100 meter fra kystlinjen — af gode grunde, når man be-

Kongeriget Elleore udsendte i løvejagten 50 år tidligere.

tænker rigets dimensioner. Det 22 meter lange skoleskib tjener nu som residens for kong Erik II af Elleore, ærkehertugen, resten af hoffet og de i øvrigt privilegerede elliske statsborgere fra Frederik Barfods skole i København.

—rich

Mel.: Menuet af Ellehøj

Her står vi nu i flok og rad
og hilser på baronen
han for sin titel er så glad
og det er også konen.

En ellehyldest skal han ha'
et kvad i ord og toner
et hu et hej et tra-la-la
som passer for baroner.

Vi ser ham for os, som han står
så smuk og så beleven
hvem ved om vi om nogle år
idag har hilst på GREVEN.